

***Platyderus ruficollis* (Marsham, 1802), een nieuwe Nederlandse loopkever van Texel (Coleoptera, Carabidae)**

door

B. AUKEMA & M. A. BAARS

ABSTRACT. — *Platyderus ruficollis* (Marsham, 1802), a new Dutch Carabid beetle from the island of Texel (Coleoptera). Several specimens of *P. ruficollis* were caught in pitfall traps on a small heath on the Frisian Island of Texel. Biological and distributional notes are given.

In 1984 startte de Loopkever Werkgroep Texel een project om in vijf jaar tijd de diverse biotopen op het eiland op loopkevers te inventariseren met behulp van vangpotten. De eerste auteur ontving het daarbij door M. A. Baars in een viertal terreinen in 1984 gevangen materiaal van *Calathus melanocephalus* (Linnaeus) en *C. mollis* (Marsham) ter determinatie. Tussen dit materiaal bevond zich een ♂ van een andere soort, gevangen in de periode van 30.V tot 18.VI.1984, dat qua habitus eerder deed denken aan een roodbruine *Pterostichus* dan aan een *Calathus*, temeer daar de onderzijden van de klauwen ongetand waren. Bij determinatie met de tabellen van Freude (1976) en Lindroth (1974) bleek, dat we te maken hadden met de nog niet eerder in Nederland gevangen *Platyderus ruficollis* (Marsham). Het exemplaar werd gevangen op een heideterreintje, begroeid met Struikheide en Kraaiheide, in een vangpot met formaliene geplaatst tussen oude Struikheide. Omdat bij de bemonstering van 1984 verder geen exemplaren van *P. ruficollis* werden aangetroffen (in totaal stonden er op het bewuste terreintje vijf vangpotten), werd het terreintje in 1985 nogmaals bemonsterd. In de vangst van de periode van 17.IV tot 6.V.1985 werd een tweede exemplaar van *P. ruficollis* aangetroffen, ditmaal een ♀, afkomstig van een plek met een open, grazige heidevegetatie (Struikheide, Schapgras en zegge). In de periode 22.V tot 5.VI.1985 werd wederom een ♀ gevangen, ditmaal in een vangpot op een schaduwrijke plek met hoog gras onder een den. Met deze vondsten lijkt het zeker, dat ter plekke tenminste een kleine populatie van *P. ruficollis* aanwezig is, temeer daar we hier te maken hebben met een monomorf brachyptere soort, waarbij het wel zeer onwaarschijnlijk is, dat meerdere exemplaren buiten het eigenlijke habitat aan te treffen zijn.

Met betrekking tot het biotoop en de levenscyclus van *P. ruficollis* is weinig informatie voorhanden. Lindroth (1974) noemt het een soort van open terrein die is aan te treffen tussen afgevallen blad en mossen, bij voorkeur op zand- of kalkgrond. Volgens Burmeister (1939) komt *ruficollis* voor zowel in bossen in gebergten, als in het open veld, onder stenen, afgevallen blad, plantenresten en omgevallen bomen, en in boomstronken, terwijl Jeannel (1942) opgeeft: vooral in bergstreken, in bossen, onder stenen en plantenresten. Volgens Jeanne (1968) betreft het een bossoort, die altijd in de schaduw van bomen wordt gevonden.

P. ruficollis komt voor in Ierland, Engeland, Frankrijk, Portugal, Spanje en Italië (fig. 1), terwijl het voorkomen in Oostenrijk en West-Duitsland (Elzas) niet zeker is (Freude, 1976; Turin, 1981). T. van Gijzen ving *P. ruficollis* tevens in Zwitserland (Martigny, Epinassy, 1.VIII.1982, leg. & coll. T. van Gijzen, Arnhem). Freude (1976) vermeldt de soort ook van Noord-Afrika, Palestina en Syrië. Met name uit het zuidelijke deel van het areaal zijn een aantal ondersoorten beschreven (uit de Franse Pyreneeën, Zuid-Spanje, Gibraltar, Noord-Afrika en Syrië), waarvan de status echter onduidelijk is.

Het geïsoleerde voorkomen op het eiland Texel, in combinatie met het vermoedelijk geringe verspreidingsvermogen van deze brachyptere soort, wettigt het vermoeden, dat we hier te maken hebben met een zeer oude populatie, mogelijk zelfs met een relict uit een tijd, waarin het areaal van *P. ruficollis* een ander aanzien had. Op andere Texelse heideterreinen is de soort overigens tot op heden niet gevangen.

Twee exemplaren van *P. ruficollis* zullen worden ondergebracht in de collectie van het Zoölogisch Museum, Amsterdam.

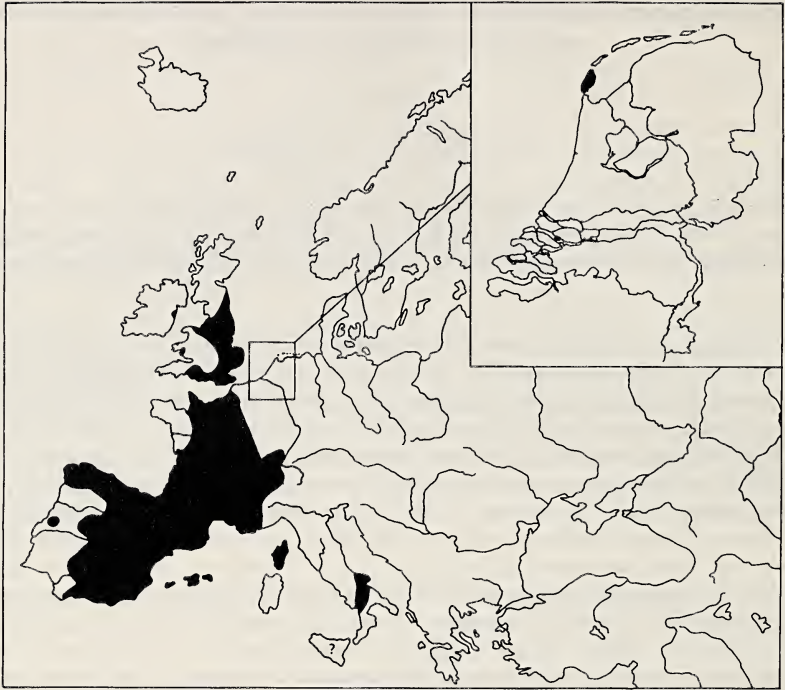

Fig. 1. Verspreiding van *Platyderus ruficollis* in West- en Zuid-Europa en in Nederland (inzet).

Dankwoord. — De auteurs danken T. van Gijzen, Arnhem, voor het verifiëren van de determinatie en H. Turin, Renkum, voor het verstrekken van verspreidings- en literatuurgegevens. Staatsbosbeheer verleende toestemming om op zijn terreinen vangpotten te plaatsen.

LITERATUUR

- Burmeister, F., 1939. Biologie, Ökologie und Verbreitung der europäischen Käfer auf systematischer Grundlage 1. *Adephaga*: 1-307. Goecke, Krefeld.
- Freude, H., 1976. Adephaga I. — *Käfer Mitteleuropas* 2: 1-302.
- Jeanne, C., 1968. Carabiques de la peninsula Iberique, 8e note. — *Bull. Soc. linn. Bordeaux* 105 (6): 1-40.
- Jeannel, R., 1942. Coléoptères Carabiques II. — *Faune Fr.* 40: 1-600.
- Lindroth, C. H., 1974. Coleoptera, Carabidae. — *Handbks ident. Br. Insects* 4 (2): 1-148.
- Turin, H., 1981. Provisional checklist of the European groundbeetles (Coleoptera, Cicindelidae & Carabidae). — *Mon. ned. ent. Ver.* 9: 1-249.

Pomona 66, 6708 CC Wageningen.
Duinroosstraat 6, 1796 BJ De Koog, Texel.